

Komplexné hodnotenie obrany SR za rok 2022

1) Úvod

Komplexné hodnotenie obrany SR je základným politicko-vojenským hodnotením vypracúvaným v pôsobnosti Ministerstva obrany SR (MO SR). Hodnotí plnenie hlavných úloh zabezpečovania obrany štátu, pomenúva nedostatky a prijímané opatrenia.

2) Zhrnutie

Za ostatný rok došlo k podstatnej zmene bezpečnostného prostredia. Ruská ozbrojená agresia voči Ukrajine znamená, že členské krajiny NATO sa museli prispôsobiť novej situácii a posilniť svoju schopnosť reagovať na prípadné ďalšie zhoršovanie situácie. V rezorte ministerstva obrany sa plnili úlohy súvisiace s posilňovaním obrany Slovenska a východnej hranice NATO a EÚ, pomocou Ukrajine, s dlhodobými neriešenými nedostatkami zabezpečovania obrany štátu a modernizácie.

Obranyschopnosť SR sa posilnila prijatím medzinárodnej bojovej skupiny NATO a ďalšou modernizáciou Ozbrojených síl SR (OS SR). Na území SR pôsobia moderné systémy ochrany vzdušného priestoru PATRIOT. Nemecko poskytne bezplatne dva komplety moderného systému protivzdušnej obrany MANTIS, ktoré posilnia ochranu východnej hranice SR. Bolo rozhodnuté o nasadení talianskeho systému SAMP/T (reálne nasadený od marca 2023). Po uzemnení lietadiel MiG-29 sa SR s Českom a Poľskom dohodla na bezodplatnej ochrane svojho vzdušného priestoru; rokovania v tejto oblasti prebiehajú tiež s Maďarskom. Od roku 2024 bude mať SR na obranu svojho vzdušného priestoru vlastné lietadlá F-16.

Strategický rámec obrany bol rozpracovaný v *Dlhodobom pláne rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035 (DP2035)* schválenom v roku 2022 a vypracovaním návrhu *Dlhodobého plánu rozvoja podpory obrany štátu s výhľadom do roku 2035 (DP RPOŠ 2035)* predloženým na schválenie v roku 2023.

Aktualizuje sa *Plán použitia ozbrojených síl SR*. Bol novelizovaný zákon č. 321/2002 o ozbrojených silách. Riadenie obrany je primerane pripravené na plnenie úloh v čase vojny a vo vojnovom stave s potenciálom zlepšenia v nadväznosti na implementáciu *Smernice vlády SR o plánovaní obrany štátu*.

Boli schválené *Akčný plán koordinácie boja proti hybridným hrozbám na roky 2022 – 2024*, *Stratégiu kybernetickej obrany SR* a *Akčný plán implementácie Stratégie kybernetickej obrany SR*.

V roku 2022 OS SR zregrutovali najväčší počet občanov za posledných desať rokov.

OS SR pokračovali v účasti v operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu (MKM) a v rámci Posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v bojovej skupine Lotyšsko (eFP BG LVA), v príprave jednotiek pre Sily rýchlej reakcie NATO (NRF) a v budovaní spoločnej bojovej skupiny krajín Vyšehradskej štvorky EÚ (V4 EU BG).

OS SR asistovali pri doznievajúcej epidémii COVID-19 a vyčlenili úlohové zoskupenie vo veľkosti do 1 500 profesionálnych vojakov na podporu ministerstva vnútra pri ochrane východnej hranice SR s Ukrajinou a pri zvládaní migračnej vlny vojnových odídencom z Ukrajiny. Naše vrtuľníky UH-60 boli nasadené pri hasení požiarov v Slovinsku a Česku.

Úroveň operačnej pripravenosti pokračuje v kolísavom trende. Zaostáva budovanie ťažkej mechanizovanej brigády (ĽMB). Nedarí sa plniť ambíciu naplňovania aktívnych záloh.

Zlepšilo sa zabezpečovanie podpory zahraničných ozbrojených síl hostiteľskou krajinou. Prvý krát od vstupu do NATO poskytuje SR hostiteľskú podporu pre také veľké počty vojakov na tak dlhý čas.

Je obstarávaná nová kolesová a pásová obrnená technika (Patria, CV-90). Za 30 ks starších bojových vozidiel BVP-1, ktoré SR darovala Ukrajine, Nemecko dodá Slovensku 15 tankov Leopard-2A4. Prostredníctvom agentúry NATO boli nakúpené protitankové systémy (SPIKE), taktické bojové vesty, ľahké guľomety, odstreľovacie pušky a rôznu muníciu. Pokračuje sa v obstaraní delostreleckých systémov Zuzana 2, radarov, dronov.

Úroveň spolupráce s USA dosiahla novú kvalitu. Boli vyrokované finančné príspevky na modernizáciu až 205,8 mil. USD. MO SR používa zdroje z kapitálového fondu NATO – *Programu bezpečnostných investícií NATO* (NSIP).

Od samého začiatku ruskej invázie vo februári 2022 SR podporuje Ukrajinu. MO SR venovalo pomoc v celkovej hodnote približne 168 miliónov €. Vďaka *Európskemu mierovému nástroju* bolo Slovensku doteraz preplatených 82 miliónov € za našu vojenskú pomoc Ukrajine. Tieto zdroje budú využité na ďalšie investície do obrany štátu.

3) Národný a medzinárodný kontext

3.1 Priority a špecifiká hodnoteného roka

Hlavnou udalosťou, ktorá ovplyvnila obrannú politiku SR v roku 2022, bola nevyprovokovaná ozbrojená agresia Ruska voči Ukrajine. Tá zásadným spôsobom zmenila bezpečnostné prostredie. SR rázne odsúdila ruskú agresiu a počas celého roka kontinuálne podporovala Ukrajinu, poskytovaním vojenskej, humanitárnej a finančnej pomoci. SR patrila k najväčším poskytovateľom humanitárnej pomoci Ukrajine. SR dodala Ukrajine vojenskú pomoc v celkovej hodnote 168 miliónov €. Súčasťou pomoci boli okrem systému protivzdušnej obrany S-300 aj 30 kusov BVP-1, odmínovacie zariadenia, päť vrtuľníkov, munícia, palivo a ručné zbrane. Štátna firma Konštrukta-Defence navyše dodala 8 kusov húfníc ZUZANA na základe komerčného kontraktu s Ukrajinou. Rezort obrany zabezpečil financovanie výroby ďalších 16 húfníc ZUZANA-2 spojencami a otvorenie centra opráv poškodenej vojenskej techniky na východe SR v spolupráci s Nemeckom. Okrem toho SR poskytovala logistický uzol pre koordináciu materiálnej a vojenskej pomoci ostatných spojencov Ukrajine a prispela k zabezpečeniu prepravy viac ako tisícok ton vojenského materiálu zo zásob OS SR ako aj ďalších krajín, ktorý cez územie SR prúdil na Ukrajinu.

Súčasne SR posilňovala svoju obranyschopnosť. Na území SR bola zriadená mnohonárodná bojová skupina NATO (MN BG SVK), ktorej súčasťou sú aj slovenské jednotky. Batérie PATRIOT nahradili v zabezpečovaní protivzdušnej obrany (PVO) systém S-300, ktorý SR darovala Ukrajine. SR ukončila spoluprácu s Ruskom o poskytovaní servisu pre lietadlá MiG-29, ktoré boli následne uzemnené. Ochranu vzdušného priestoru SR do príchodu lietadiel F-16 dočasne prevzali na základe dohôd letectvá ČR a Poľska.

V priamej nadväznosti na ruskú agresiu a príchod MN BG SVK boli prijaté dve novely zákona č. 321/2002 o ozbrojených silách SR. Prvá umožnila, aby určeným jednotkám OS SR na území SR mohol veliť veliteľ NATO. Táto zákonná úprava zlepšila začlenenie OS SR do systému kolektívnej

obrany východného krídla NATO. Druhá novela umožnila použiť OS SR na ochranu vojenských objektov, priestorov a konvojov proti zakázaným preletom bezpilotných lietadiel.

Plánovanie obrany štátu vrátane obranného plánovania sa rozvíjalo v súlade s platnými strategickými dokumentmi. *Obranná stratégia SR* z roku 2021 adekvátne pomenúva trendy a hrozby v bezpečnostnom prostredí a ani ruská agresia proti Ukrajine si nevyžiadala jej aktualizáciu.

3.2 Strategické rozhodnutia v SR a v rámci NATO/EÚ v oblasti obrany

V reakcii na vojnu na Ukrajine NATO aj EÚ pristúpili k viacerým zásadným rozhodnutiam a krokom. Vo februári a v marci 2022 sa uskutočnili dva mimoriadne samity NATO zvolané v dôsledku ruskej agresie na Ukrajine. Lídri jednoznačne odsúdili tento nevyprovokovaný útok a schválili aj praktické opatrenia na posilnenie kolektívnej obrany a odstrašenia, vrátane posilnenej prítomnosti Aliancie na jej východnom krídle prostredníctvom vytvorenia nových mnohonárodných bojových skupín umiestnených na území SR, Maďarska, Rumunska a Bulharska.

V júni sa v Madride konal samit NATO. Jedným z hlavných výstupov samitu je nová *Strategická koncepcia NATO*. SR aktívne vstupovala do procesu tvorby, aby jej rámec a súvisiace rozhodnutia v oblasti zostavy obrany a odstrašenia naplnili záujmy SR. Koncepcia potvrdila základný účel existencie NATO, ktorým je zabezpečenie kolektívnej obrany jej členov. Označila Rusko ako najvýznamnejšiu priamu hrozbu pre spojencov. Prvý raz pomenúva Čínu ako výzvu pre bezpečnosť euro-atlantického priestoru. Zmieňuje možnosť aktivácie čl. 5 *Washingtonskej zmluvy* aj voči útokom vo vesmíre, kybernetickom priestore a voči hybridným útokom.

Na samite spojenci schválili zmenu zostavy síl NATO pre odstrašenie a obranu s dôrazom na exponované východné krídlo. Spojenci pozvali do NATO Švédsko a Fínsko. SR od začiatku podporovala žiadosť Švédska a Fínska o prijatie do NATO zdôrazňujúc potrebu čo najkratšieho prístupového procesu. NR SR ratifikovala 27. 9. 2022 prístupové protokoly. Na samite bol tiež spustený *Inovačný fond NATO* a *Severoatlantický akcelerátor pre inovácie v obrane* (DIANA), ktoré sú súčasťou snahy NATO adaptovať sa na technologický vývoj.

SR participovala na príprave *Politickej smernice NATO 2023*, ktorá stanovila hlavné ciele obranného plánovania NATO na najbližšie štyri roky. Z nej budú vychádzať *Ciele spôsobilostí* (CS) 2025. Návrh reflektuje zásadnú zmenu bezpečnostného prostredia v euroatlantickom priestore a jej dopad na obranné plánovanie NATO.

V nadväznosti na zmenu bezpečnostného prostredia vláda a NR SR rozhodli o vytvorení MN BG SVK na území SR s mandátovými počtami do 3 000 vojakov ako súčasť bojových skupín na posilnenie predsunutej prítomnosti pozdĺž celého východného krídla Aliancie. MN BG SVK posilnila kapacity a spôsobilosti OS SR o jednotku práporového zoskupenia umiestnenú vo výcvikovom priestore Lešť a o batérie protivzdušnej a protiraketovej obrany PATRIOT. Vedúcou krajinou je ČR a ďalšími participujúcimi krajinami sú USA, Nemecko, Holandsko a Slovinsko. Účelom MN BG SVK je odstrašenie, demonštrácia súdržnosti a deklarovanie pripravenosti brániť sa spoločne proti akejkoľvek hrozbe. Prvé spojenecké jednotky tvoriace MN BG SVK pôsobia na územie SR od marca 2022. MN BG SVK dosiahla plnú operačnú spôsobilosť v októbri 2022. V jej rámci aktuálne pôsobí okolo 1 300 profesionálnych vojakov (PrV).

V roku 2022 pokračoval proces strategickej reflexie v EÚ. Jeho výsledkom bolo prijatie *Strategického kompasu EÚ* v marci 2022. Z neho vyplýva navýšenie výdavkov na budovanie obrany a obranných spôsobilostí, zvýšenie schopnosti EÚ podieľať sa na aktivitách MKM, vytvorenie súboru nástrojov na boj proti kybernetickým a hybridným hrozbám, vytvorenie spôsobilostí rýchleho

nasadenia EÚ. SR pokračuje v presadzovaní komplementarity obranných iniciatív EÚ s iniciatívami a záväzkami v rámci NATO.

Na pôde EÚ došlo k historickému rozhodnutiu po prvýkrát použiť prostriedky z *Európskeho mierového nástroja* na poskytnutie smrtiaceho vybavenia tretiemu štátu. Na základe toho členské štáty získali možnosť požiadať o preplatenie časti vojenského materiálu darovaného Ukrajine. SR z tohto nástroja získala refundáciu v hodnote 82 miliónov € za vojenskú pomoc Ukrajine.

SR plnila záväzky vyplývajúce z národného implementačného plánu *Stálej štruktúrovanej spolupráce* (PESCO). Rozhodla však o ukončení projektu *Euroartillery*. Zapojila sa do nového cyklu *Koordinovaného ročného hodnotenia obrany* (CARD), kde zdieľala svoje obranné plány s *Európskou obrannou agentúrou* (EDA) a hľadala možnosti spolupráce pri rozvoji obranných spôsobilostí EÚ. SR tým prispieva k posilňovaniu európskeho piliera NATO a k napĺňaniu ambície EÚ konať ako globálny aktér.

Vojenská asistenčná misia EÚ na podporu Ukrajiny (EUMAM UA) bola zriadená v októbri 2022 s cieľom naplniť požiadavky Ukrajinských ozbrojených síl (UAF) hlavne v oblasti výcviku a súčasne podporovať ich transformáciu. Misia vychádza z existujúcich výcvikových iniciatív členských štátov, ich postupným rozširovaním a zladením. Výcvik sa uskutočňuje na území členských štátov EÚ na báze modulárneho prístupu. Výcvik UAF, ktorý prebiehal na území SR bol v novembri zaradený ako modul pod EUMAM UA. OS SR sa v roku 2022 celkovo podieľali na výcviku viac než 400 ukrajinských vojakov.

Vláda z hľadiska ochrany vzdušného priestoru SR rozhodla o ukončení používania leteckej techniky MiG-29 Vzdušnými silami OS SR (VzS OS SR). Od začiatku septembra 2022 je ochrana vzdušného priestoru SR (*Air Policing*) zabezpečovaná leteckými prostriedkami vzdušných síl armády ČR a armády Poľska, v súlade s uzatvorenou *Spoločnou deklaráciou medzi ČR, Poľskom a SR k ochrane vzdušného priestoru SR* a technickými dohodami medzi vzdušnými silami SR, ČR a Poľskom. Zmena v zabezpečovaní ochrany vzdušného priestoru SR sa predpokladá až do prezbrojenia VzS OS SR na lietadlá F-16.

3.3 Bilaterálna a multilaterálna spolupráca v oblasti obrany

Strategickým partnerom v rámci rozvoja bilaterálnej spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany naďalej zostávajú USA. Spolupráca bola zameraná na pokračovanie modernizačných procesov leteckej techniky OS SR a jej logistickej podpory, oblasť vzdelávania a výcviku. Najdôležitejšou udalosťou bol podpis *Dohody o obrannej spolupráci* (DCA) s USA vo februári 2022 a jej vstup do platnosti v apríli 2022. SR získala od USA finančné príspevky na vrtuľníky UH-60 (50 mil. USD) a na ďalšiu modernizáciu až 205,8 mil. USD.

Úzka obranná spolupráca prebiehala (vojenské cvičenia, výcvik, vzdelávanie a stretnutia politických predstaviteľov rezortov obrany) aj s Nemeckom, Českom, Poľskom, Maďarskom a Francúzskom. Pokračovalo aj rozvíjanie vzťahov s krajinami západného Balkánu, Kóreu, Indiou a Indonéziou. Podpis zmlúv na obstarávanie bojových vozidiel s Fínskom a Švédskom rozšíril možnosti zapojenia slovenského obranného priemyslu. SR naďalej podporovala euro-atlantické aspirácie Gruzínska.

Medzinárodná spolupráca rezortu obrany na regionálnej úrovni bola zameraná na V4. SR jej od 1. 7. 2022 do 30. 6. 2023 predsedá. Predsedníctvo SR sa sústredilo na hľadanie riešení pre spoločné obstarávanie vojensko-technických spôsobilostí a zvyšovanie interoperability. Pokračovalo v príprave bojovej skupiny EÚ krajín V4 na pohotovosť v prvej polovici roku 2023 a budovaní Spoločného veliteľstva podpornej logistickej skupiny V4, ktoré úspešne prešlo certifikačným cvičením v Poľsku.

V rámci *Stredoeurópskej obrannej spolupráce* (CEDC) pokračovalo MO SR v rozvoji spoločných tém s Českom, Maďarskom, Rakúskom, Slovinskom a Chorvátskom.

4) Politicko-vojenské závery z hodnotenia bezpečnostného prostredia

Stabilita vonkajšieho bezpečnostného prostredia SR bola zásadným spôsobom ovplyvnená ozbrojenou agresiou Ruska proti Ukrajine podporenou rozsiahlymi informačnými, psychologickými, spravodajskými a kybernetickými operáciami proti Ukrajine a členským štátom NATO. Pretrvávajúcim trendom kľúčových geopolitických bezpečnostných aktérov bolo presadzovanie multipolarizmu, prostredníctvom vlastných prístupov k riešeniu globálnych, regionálnych a národných problémov a záujmov. Negatívny vývoj bezpečnostnej situácie sa nepriaznivo odzrkadlil v oslabovaní medzinárodných inštitúcií a organizácií.

Rozsiahla vojenská intervencia Ruska voči Ukrajine výrazným spôsobom zmenila charakter bezpečnostného prostredia v Európe. Ozbrojený konflikt v susedstve SR a jeho rozsah zvyšuje nároky na správne a včasné vyhodnocovanie kritických varovných indikátorov zmeny bezpečnostného prostredia.

Zvyšovanie bojového potenciálu ozbrojených síl kľúčových aktérov bolo zamerané najmä na rozvoj spôsobilostí sieťovo-centrickeho boja (jednotky na bojisku počítačovo zosieťované), zvýšenie produkciu munície a vývoj a výrobu autonómnych a automatizovaných zbraňových systémov.

Vnútorne bezpečnostné prostredie bolo negatívne ovplyvnené nárastom migračného tlaku na slovensko-ukrajinskej štátnej hranici ako dôsledok vojenského konfliktu na Ukrajine. Zároveň pokračoval nárast nelegálnej migrácie na tzv. Balkánskej trase, ktorý vyvrcholil na jeseň 2022. Pokračovali snahy extrémne pravicových subjektov o etablovanie sa na politickej scéne aj s využitím bývalých príslušníkov OS SR.

V oblasti hybridného pôsobenia bol zaznamenaný pretrvávajúci trend subjektov tzv. antisystémového spektra ako aj subjektov, ktoré šíрили naratívny strategickú propagandu Ruska. Obsahom ich aktivít bolo šírenie dezinformácií, ktoré negatívne ovplyvňovali názor verejnosti na národné ako aj medzinárodné aspekty obrany a bezpečnosti SR, NATO a EÚ. Pôsobenie uvedených subjektov bolo zamerané aj na diskreditáciu najvyšších štátnych predstaviteľov, ich rozhodnutí a falošne poukazovali na tendenciu kolapsu súčasného politického systému v SR a zlyhanie plnenia základných funkcií štátu. Obsahom širenej propagandy a dezinformácií boli aj snahy o negatívne ovplyvnenie príslušníkov bezpečnostných zložiek vrátane príslušníkov OS SR.

5) Riadenie obrany štátu

5.1 Plánovanie na úseku obrany štátu

V nadväznosti na schválenie *Smernice vlády SR o plánovaní obrany štátu* (v januári 2022) začal implementačný proces súvisiaci s aplikáciou ustanovení smernice do praxe. Smernica bola vypracovaná prvýkrát a predstavuje zásadný posun ku komplexnému plánovaniu obrany štátu podľa požiadaviek *Obrannej stratégie SR* na zvýšenie efektívnosti budovania a použitia obranných kapacít. Podľa smernice sa od mája 2022 zabezpečuje vedenie súboru dokumentácie plánu obrany štátu. Tento súbor zahŕňa existujúce a počas roka aktualizované alebo novo vypracované dokumenty.

5.2 Plánovanie použitia OS SR

Začal proces aktualizácie *Plánu použitia OS SR v čase vojny*. Dokončenie a predloženie na schválenie vláde sa predpokladá v roku 2023. Okrem tohto začala v roku 2022 príprava ďalších plánov ustanovených ako súčasť súboru dokumentácie plánu obrany štátu, a to plánu vyčlenenia vojakov na kontrolu hraníc SR a plánu obrany štátnej hranice (schválenie ministrom obrany sa predpokladá v roku 2023). Boli schválené nové situačné plány zamerané na nevojenské ohrozenia, ktoré reflektovali aj aktuálny vývoj situácie na Ukrajine.

V nadväznosti na aktualizáciu *Národného systému reakcie na krízové situácie* (NSRKS) bol spracovaný *Katalóg opatrení NSRKS*. Materiál bol vydaný a distribuovaný v septembri 2022 na ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy a ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou. V súvislosti s vývojom situácie na Ukrajine sa potvrdil prínos NSRKS, ktorý je harmonizovaný so *Systémom reakcie NATO na krízové situácie* (NCRS).

5.3 Funkčnosť systému obranného plánovania a jeho výstupy

MO SR vypracovalo DP2035, ktorý určuje ciele a postupy vytvárania, udržiavania a rozvoja obranných kapacít a spôsobilostí v rezorte obrany. Zohľadňuje CS2021 vychádzajúce z požiadaviek kolektívnej obrany a zamerané na budovanie ĽMB a zvýšenie úroveň jej operačnej pripravenosti. NR SR schválila DP2035 v júni 2022. Zároveň bol pripravený návrh DP RPOŠ. Jeho schválenie v NR SR sa predpokladá v prvej polovici roku 2023.

V prvej polovici roku 2022 bol ukončený programovací proces na roky 2023 až 2028, ktorého výsledkom bol *Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2023 až 2025 s výhľadom programu Rozvoj obrany do roku 2028*. Programový plán bol východiskom pre tvorbu rozpočtu kapitoly MO SR na roky 2023 až 2025. Súčasne stanovil do budúcnosti každoročný zdrojový rámec pre plánovanie nákladov na prevádzku a rozvoj OS SR. Prvýkrát bol zabezpečený zdrojový rámec pre plánovanie nákladov na prevádzku a rozvoj OS SR každoročne vo výške min. 75 % z plánovacích limitov finančných zdrojov pre rezort MO SR. Zároveň bola prijatá zásada každoročne programovať minimálne 2 % z limitu finančných zdrojov podprogramu *Velenie a zaručovanie obrany* (VaZO) na vytváranie a udržiavanie zásob, ktorá bude premietnutá aj do ďalších programovacích procesov.

Pre zvýšenie harmonizácie národného plánovania SR s obranným plánovaním NATO boli spracované *Plány implementácie CS 2021*. V novembri bola schválená *Smernica ministra obrany SR pre obranné plánovanie na roky 2024 až 2029*, ktorá rozpracovala dlhodobé priority rezortu obrany vyplývajúce z DP 2035.

Vláda zvýšila zaplatiteľné počty PrV kapitoly MO SR o 880 (na 14 980). Navýšenie vychádza z adaptácie OS SR na zhoršujúce sa bezpečnostné prostredie v Európe, nárastu aktivít a iniciatív na posilňovanie odstrašenia a kolektívnej obrany spojencov na východnom krídle NATO. Súčasťou týchto opatrení je aj zvýšenie požiadaviek NATO na plnenie rozvojových cieľov OS SR, ktoré sa premietlo do zvýšenia kvantitatívnych a kvalitatívnych CS2021, najmä ĽMB ako prioritného CS2021.

V rámci procesu obranného plánovania NATO bola na októbrovom rokovaní ministrov obrany ČK NATO schválená hodnotiacia správa obranných plánov SR. Správa uznáva pokrok v plnení cieľov spôsobilostí, zároveň však poukazuje na to, že priority obranného plánovania SR a NATO nie sú dobre zosúladené. Dôvodom sú predovšetkým dlhodobé pretrvávajúce oneskorenia modernizačných projektov, nízka personálna naplnenosť a dopady nedostatočného financovania plnenia CS z minulosti. Na skvalitnenie harmonizácie národného a aliančného obranného plánovania boli prvýkrát v histórii členstva SR v NATO spracované *Plány implementácie CS2021*. Plány boli spracované v takom rozsahu a miere detailu, ktoré umožnia skvalitniť plnenie a zobjektívniť hodnotenie plnenia CS. Plány

implementácie ŤMB boli zároveň odstúpené na Útvar hodnoty za peniaze Ministerstva financií SR a Investičnú jednotku Úradu vlády SR.

V oblasti požiadaviek vyplývajúcich z rozhodnutí v rámci EÚ sa SR aj v roku 2022 zapájala do iniciatív EÚ v oblasti rozvoja spôsobilostí. V rámci CARD sa vo februári uskutočnilo bilaterálne rokovanie medzi MO SR a EDA. To bolo zamerané na analýzu, posúdenie, potvrdenie a doplnenie informácií o obranných plánoch SR, ako aj hľadanie príležitostí na spoluprácu v oblastiach, v rámci ktorých by sa SR mohla zapojiť do mnohonárodných projektov a prispieť tak k ďalšiemu rozvoju obranných spôsobilostí EÚ a zvýšeniu koherencie a harmonizácie obranného plánovania členských krajín EÚ. Aj počas tohto cyklu spracovala EDA agregovanú analýzu získaných dát, na základe ktorej bola vypracovaná Správa CARD so závermi a odporúčaniami. Správa nadviazala na 6 prioritných oblastí pre spoluprácu členských štátov, ktoré boli identifikované v minulom cykle. SR vyhodnotila za najprínosnejšie tri prioritné oblasti: hlavný bojový tank, boj proti bezpilotným leteckým systémom/zabránenie prístupu/uzavretie územia, posilnená vojenská mobilita. Tieto majú potenciál významne prispieť k rozvoju spôsobilostí SR. Napriek tomu je však možné hodnotiť využívanie príležitostí na spoluprácu zo strany SR ako nedostatočné.

5.4 Finančné zabezpečenie

Stanovený limit výdavkov kapitoly MO SR bol celkom 1 333 185 559 €. Pre kapitolu MO SR boli alokované kapitálové výdavky aj v kapitole *Všeobecná pokladničná správa* v sume 504 333 148 €. Výdavky kapitoly MO SR boli v priebehu roka 2022 na základe rozpočtových opatrení Ministerstva financií SR a rozpočtových opatrení správcu kapitoly MO SR podľa § 17 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách upravené na sumu 1 976 141 152,75 €. Čerpanie celkových výdavkov kapitoly k 31.12.2022 bolo vo výške 1 964 781 599,04 €, čo predstavuje v relatívnom vyjadrení 99,43 %. Podiel výdavkov kapitoly MO SR na HDP predstavoval 1,82 %. Podiel celkových výdavkov SR na obranu podľa metodiky NATO predstavuje 1,84 % HDP. Na nákup výzbroje podľa NATO a súvisiaci výskum bolo vynaložených 724 809 104,1 €. To predstavuje podiel skutočných výdavkov na nákup výzbroje a súvisiaci výskum podľa NATO ku skutočným výdavkom kapitoly MO SR vo výške 36,89 %. Podľa odhadu vývoja HDP na rok 2023 dosiahnu výdavky na obranu úroveň 2,01 % HDP v roku 2023.

Stanovený limit príjmov kapitoly MO SR bol celkom 5 046 620 €. Stanovený limit príjmov kapitoly MO SR bol v priebehu roka upravený na sumu 5 049 434 €. Príjmy ako záväzný ukazovateľ kapitoly k 31.12.2022 boli plnené na 926,77 %, čo predstavuje v absolútnom vyjadrení 46 338 451,26 €. Príjmy kapitoly aj s prostriedkami podľa § 17 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy boli plnené vo výške 46 387 881,21 €, čo predstavuje plnenie na 918,67 %. Najväčší podiel na náraste príjmov predstavovali prostriedky, ktoré kapitola MO SR prijala v roku 2022 z *Európskeho mierového nástroja* ako refundáciu za materiál darovaný Ukrajine.

5.5 Príprava personálu na úseku riadenia obrany štátu

V decembri 2022 bol na rokovaní vlády predložený *Plán prípravy ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou na úseku obrany štátu na roky 2023-2024* (schválený vo februári 2023). Materiál zároveň poskytuje informácie o vykonaných aktivitách za rok 2022 v tejto oblasti a navrhuje aktivity, ktoré budú vykonané v roku 2023 s výhľadom na rok 2024, spôsob ich realizácie a vyhodnotenia.

V súlade s plánom boli vykonané cvičenia NATO ako BRILLIANT JUMP 22-I; BRILLIANT JUMP 22-II a STEADFAST JUPITER 22 zamerané na precvičenie opatrení NCRS a NSRKS. Zapojené štátne orgány reagovali a plnili svoje úlohy. Ako nedostatok však treba hodnotiť obmedzený

prístup k technickým prostriedkom na prácu s utajovanými skutočnosťami NATO. Podľa daného plánu bol realizovaný aj seminár *Plánovanie obrany štátu* zameraný na legislatívne aspekty plánovania obrany štátu, novú Smernicu vlády SR o plánovaní obrany štátu a vojenské aspekty plánovania obrany štátu.

Cvičenie krízového riadenia NATO (NATO CMX 2022) plánované na február až marec 2022 bolo kvôli agresii Ruska voči Ukrajine zrušené. Precvičenie vykonávania konzultácií a kolektívneho prijímania rozhodnutí bolo nahradené reálnym plnením úloh na národnej a medzinárodnej úrovni súvisiacich s vývojom situácie na Ukrajine. Súčasťou bola a je aj reakcia viacerých štátnych orgánov na vyhlásené opatrenia NCRS, ktoré sú v ich gestorskej pôsobnosti.

5.6 Hlavné miesto riadenia

Vláda svojim uznesením v novembri 2022 schválila *Plán zabezpečenia hlavného miesta riadenia obrany štátu a činnosti ústavných orgánov v tomto mieste*. Cieľom plánu je zabezpečenie zachovania kontinuity a odolnosti riadenia obrany štátu v čase vojnového stavu alebo vojny. Plán upravuje najmä organizačné, personálne a materiálno-technické zabezpečenie činnosti ústavných orgánov v hlavnom mieste riadenia obrany štátu a ich činnosť tamže. Zároveň boli vytvorené podmienky na zabezpečenie medzirezortnej komunikácie v utajenom režime.

5.7 Pripravenosť na riadenie mobilizácie OS SR

Plány všeobecnej a čiastočnej mobilizácie OS SR a plán odvodov MO SR ako aj predmetná dokumentácia okresných úradov v sídlach krajov sú spracované a pravidelne aktualizované. Vytvárajú predpoklad na splnenie úloh vykonania mobilizácie OS SR, odvodov registrovaných občanov a prieskumu zdravotnej spôsobilosti vojakov v zálohe.

Boli vykonané vzdelávacie aktivity mobilizačných pracovníkov a PrV plánovaných na zaradenie do skupiny riadenia mobilizácie a skupiny riadenia povolania vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby.

Cvičenie FATRA 2022 preverilo pripravenosť jednotlivých zložiek rezortu obrany a vnútra na plnenie úloh na úseku obrany štátu v prípade vojnového stavu a nariadenia mobilizácie OS SR. Súčasťou bolo aj preverenie systému povolávania vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby, ako aj plnenie ďalších úloh v súvislosti s pracovnou povinnosťou a poskytnutím vecných prostriedkov. U cvičiacich vojenských útvarov sa preverila aj ich pripravenosť na prijatie vojakov v zálohe a prevzatie vecných prostriedkov. Ciele cvičenia boli splnené.

Do rezortu obrany bol zavedený nový elektronický systém EMoS a jeho aplikácia pre OS SR EPnD, ktoré zabezpečujú rýchlejšiu elektronickú komunikáciu a vedenie evidencie. Jeho zavedenie predstavuje veľký kvalitatívny krok v mobilizačnej oblasti.

5.8 Pripravenosť na hybridné hrozby

MO SR zvýšilo úroveň pripravenosti štátu čeliť hybridným hrozbám zriadením odboru pre hybridné hrozby a strategickú komunikáciu. Odbor vytvára situačný prehľad, analýzy vplyvu informačných operácií a realizuje reaktívne a preventívne opatrenia určené na zmiernenie ich dôsledkov. Pomáha dosiahnuť dlhodobé ciele rezortu v oblasti strategickú komunikáciu, vrátane komunikácie na sociálnych sieťach, ktoré sú živnou pôdou na šírenie dezinformácií.

V rámci strategickej komunikácie MO SR v reakcii na škodlivé naratívy zdôrazňovalo strategický význam členstva SR v EÚ a NATO. Strategická komunikácia rezortu sa sústredila na zdôrazňovanie demokratických hodnôt, procesov a inštitúcií, ako aj integrity a bezpečnosti EÚ, jej členských štátov a ich občanov a jej strategických záujmov vrátane bezpečnosti partnerov v našom susedstve. MO SR zviditeľňovalo pôsobenie MN BG SVK na Slovensku s ohľadom na jej prínos pre SR a odstrašujúci efekt.

Významným posunom na úrovni vytvárania politik v oblasti pripravenosti štátu reagovať na hybridné hrozby bolo vypracovanie *Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám na roky 2022 – 2024*, ktorý bol schválený vládou v marci 2022. Cieľom je posilnenie medzirezortnej spolupráce a koordinácie s cieľom včasnej detekcie, analýzy, atribúcie a reakcie na hybridné aktivity voči SR. MO SR pripravilo návrh novely zákona č. 110/2004 Z. z. o fungovaní Bezpečnostnej rady SR v čase mieru, v rámci ktorej sa vytvorí stály pracovný výbor BR SR pre hybridné hrozby.

Vojenské spravodajstvo vyhodnocuje kontinuálny nárast hybridných aktivít a vplyvových operácií najmä v mediálnom a kybernetickom priestore vo vnútornom aj vonkajšom bezpečnostnom prostredí. Z dôvodu ich deštruktívneho potenciálu na spoločnosť im venovalo zvýšenú pozornosť. Spravodajská činnosť zameraná na hybridné pôsobenie a dezinformácie je jednou z hlavných úloh v novom zákone č. 500/2022 Z. z. o Vojenskom spravodajstve.

6) Výstavba a pripravenosť ozbrojených síl

6.1 Personálna naplnenosť OS SR a rozvoj ľudských zdrojov

Oblasť rozvoja ľudských zdrojov bola poznačená vojnou na Ukrajine. Pre rok 2022 bola stanovená ambícia dosiahnuť v rámci OS SR počet 13450 PrV. Do štátnej služby PrV bolo prijatých 1323 občanov (vrátane kadetov, tzn. mimo počtov OS SR), čo bolo o 694 občanov viac ako v roku 2021. To je najviac za posledných desať rokov. Prepustených bolo 936 PrV. Celkovo počet PrV v OS SR narástol z 12 916 (1.1.2022) na 13 240 (31.12.2022).

V oblasti personálnej politiky NR SR v novembri schválila s účinnosťou od januára 2023 novelu zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov. Táto ustanovuje opatrenia, ktoré zlepšujú podmienky výkonu štátnej služby PrV a vzdelávania, znížia administratívnu záťaž a zdynamizujú kariérny rast. Významným míľnikom v štátnej službe PrV je vznik vojenského ombudsmana, ktorý bude chrániť základné práva a slobody PrV. V oblasti regrutácie sa zjednoduší proces prijímania nových PrV. V oblasti starostlivosti o PrV sa vytvorí priestor pre tvorbu nových sociálnych programov pre PrV a jeho rodinu.

V rámci starostlivosti o PrV a ich rodiny bola na základe uznesenia vlády SR č. 250 z mája 2019 schválená úloha zaviesť do praxe systém podporných programov zameraný na sociálnu prácu s PrV a ich rodinami vrátane zaradenia odborníkov pre sociálne služby a poradenstvo a pre rodovú rovnosť do štruktúr vojenských útvarov. V rámci starostlivosti o PrV sa realizujú programy zamerané najmä na podporu harmonizácie rodinného a pracovného života.

V rámci rozvoja ľudských zdrojov sa v OS SR realizovalo niekoľko sociologických výskumov, ktorých výsledky boli využité pri nastavovaní sociálnej politiky rezortu.

Na podporu regrutácie bola vydaná publikácia *Benefity pre profesionálnych vojakov*.

Pokračovala spolupráca so strednými školami na zmluvnom základe formou praktického vyučovania žiakov v študijných odboroch mechanika a avionika. V druhom polroku 2022 boli

uzatvorené zmluvy o spolupráci so *Slovenskou technickou univerzitou*, *Univerzitou Mateja Bela*, *Univerzitou Komenského* a *Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika* so zameraním na získavanie absolventov s potrebnou špecializáciou pre OS SR a na vedecko-pedagogickú spoluprácu.

Príprava PrV pre dôstojnícky zbor sa prioritne zabezpečovala na *Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika* v Liptovskom Mikuláši (AOS). Medziročne výrazne vzrástli počty kadetov a študentov AOS vo všetkých troch stupňov štúdia. Vzdelávanie kadetov mimo AOS bolo zabezpečované v spolupráci s *Technickou univerzitou* v Košiciach v leteckých odbornostiach a s *Univerzitou obrany* v Brne v lekárskejších odbornostiach a v špecializácii riadenie a použitie ozbrojených síl.

V roku 2022 boli na AOS realizované tri dôstojnícke kurzy pre absolventov vysokých škôl, jeden Základný veliteľsko-štábny kurz, jeden Vyšší veliteľsko-štábny kurz, dva medzinárodné kurzy *Introduction to Planning Joint Operation*, dva medzinárodné kurzy *International Staff Officers' Course*. Vzdelávacie kapacity a organizačná štruktúra AOS sa postupne prispôbujú rastúcim požiadavkám OS SR na vysokoškolskú prípravu a kariérnu prípravu vojenského personálu.

6.2 Úroveň výcviku OS SR

Rok 2022 bol z hľadiska úrovne výcviku poznačený opatreniami reagujúcimi na ruskú agresiu voči Ukrajine, ako aj doznievajúcou epidémiou COVID-19. V rámci zvyšovania pripravenosti na operačné použitie bol výcvik zameraný na zvýšenie/udržanie operačnej pripravenosti jednotiek OS SR, zabezpečenie nedotknuteľnosti vzdušného priestoru SR a zabezpečenie leteckej pátracej a záchranej služby.

OS SR spolu s jednotkami USA v mesiacoch február – marec 2022 vykonali cvičenie SABER STRIKE 2022. Vo veľkom rozmere sa precvičovala logistika a poskytovanie podpory zo strany hostiteľskej krajiny (HNS). V rámci cvičenia bol mechanizovaný prápor OS SR integrovaný do úlohového zoskupenia jednotiek USA. V priestoroch CV Lešť sa uskutočnilo medzinárodné cvičenie SLOVAK SHIELD 2022 za účasti aliančných pozemných jednotiek a príslušníkov mnohonárodnej divízie Stred (MND-C). Cvičenie preverilo predurčené veliteľstvo ŤMB v rámci CS2021. Jednotkou certifikovanou na cvičení bol 12. mechanizovaný prápor ako hlavná súčasť ŤMB. V CV Lešť sa pod riadením veliteľských prvkov OS SR vykonalo certifikačné cvičenie STRONG COHESION pozemného komponentu MN BG SVK, ktorý bol hodnotený ako Combat Ready. V Poľsku sa uskutočnili cvičenia Common Challenge 2022 a Validation. Skonštatovaná bola pripravenosť veliteľstva a jednotiek bojovej skupiny EÚ V4 na pohotovosť pre nasadenie v prvom polroku 2023.

V súvislosti s plánovaným dodaním viacúčelových taktických lietadiel F-16 pokračoval v USA výcvik pilotov VzS OS SR s predpokladaným návratom v priebehu rokov 2023 – 2024. Celkom bolo na výcvik na F-16 vyslaných 16 pilotov OS SR.

6.3 Stav výzbroje a vyzbrojovanie

V roku 2022 bol úspešne ukončený spoločný projekt na obstaranie munície krajinami V4 prostredníctvom *Agentúry NATO pre podporu a obstarávanie (NSPA)*. Požadovaná malokalibrová značková munícia bola dodaná v októbri 2022.

Prostredníctvom agentúry NSPA boli zabezpečené pre OS SR významné dodávky výzbroje a materiálu (napr. taktické bojové vesty, ľahké guľomety, odstreľovacie pušky, munícia). Pokračovalo sa v riešení projektov infraštruktúry rekonštrukcie letiska Sliač, demilitarizácie kazetovej munície, dodanie radaru na sledovanie balistických striel a spustenie projektu pre modernizáciu muničného skladu pre *Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie (VTSÚ)*. V roku 2022 boli agentúre NSPA

zadané významné objednávky na dodanie ďalších protitankových riadených striel SPIKE, pričom v rámci konsolidácie týchto objednávok s ostatnými krajinami NATO dochádza k značnej úspore finančných prostriedkov pre SR.

V rámci projektov vzdušných síl boli zabezpečené zmluvné splátky viacúčelových taktických lietadiel a viacúčelových vrtuľníkov UH-60M a UH-60SOF s výbavou pre sily pre špeciálne operácie s využitím grantu schváleného vládou USA. Bola podpísaná zmluva na obstaranie 7 súprav balistickej ochrany pre vrtuľníky UH-60M.

Prebiehali pravidelné rokovania k zabezpečeniu realizácie dodávok 3D rádiolokátorov, logistickej podpory a výcviku. Dodávky nových 3D rádiolokátorov budú realizované priebežne od roku 2024 do roku 2025. Boli uzatvorené kontrakty na 3 súpravy prehľadových letiskových rádiolokátorov pre zabezpečenie letovej prevádzky letísk, z ktorých 2 súpravy v zložení RL-2000/MSSR-1M a PAR-E boli dodané v roku 2022.

Koncom roka bola popísaná kúpna zmluva na dodávku 1 kusu mobilného riadiaceho stanovišťa Inžinierskej leteckej služby MORIS-ILS (dodanie do konca roka 2023) a kúpna zmluva na dodanie jednej súpravy rádiotechnického prieskumu KRTP (dodanie najneskôr v roku 2025).

Realizujú sa projekty taktických lietadiel F-16 a ďalšej požadovanej techniky pre VzS OS SR.

Bolo dodaných 6 kusov 155 mm ShKH ZUZANA 2. Systém riadenia paľby DELOSYS bol integrovaný do vybranej delostreleckej techniky a bola podpísaná nová dohoda ohľadom dodania systému a integrácie do ďalšej techniky, ktorá bude prebiehať do konca roka 2024. Prostredníctvom NSPA boli dodané do OS SR optické prieskumné prístroje pre delostrelecké jednotky. V septembri bola podpísaná zmluva na dodanie 3 súprav meteorologických staníc, ktoré boli čiastočne dodané v decembri.

Na základe uznesenia vlády z marca 2022 MO SR uzatvorilo 30. augusta medzivládnu dohodu s MO Fínskej republiky a kontrakt so spoločnosťou Patria Land Oy na nákup bojových obrnených vozidiel (BOV) 8x8. V prvej fáze bude obstaraných 76 ks vozidiel v troch modifikáciách. Súčasťou zmluvy v hodnote cca 404 mil. € sú aj simulátory a trénažéry a logistická podpora a munícia.

Na základe ponuky USA na financovanie potrieb OS SR vo výške cca 200 mil. € boli zaslané žiadosti o návrhy na cenovú ponuku na taktické ľahké vozidlá 4x4, útočné pušky, a protidronovú ochranu.

Vláda uložila ministrovi obrany uzatvoriť zmluvu s vládou Švédskeho kráľovstva na obstaranie pásových bojových obrnených vozidiel a pásových obrnených vozidiel. Zmluva bola podpísaná koncom roka 2022. Celkovo bude obstaraných 152 kusov CV90 MkIV v celkovej sume 1 688 000 000 €, vrátane logistiky, munície a infraštruktúry.

V oblasti komunikačných a informačných systémov (KIS) pokračovali modernizačné projekty MO SR s cieľom modernizácie zavedenej techniky a zvýšenia interoperability jednotiek OS SR.

Stav výzbroje:

Z hľadiska použiteľnosti výzbroje, techniky a materiálu OS SR na plnenie úloh v čase mieru a v čase vojny naďalej pretrvávajú problémy z minulosti, ktoré sú však postupne v závislosti od finančných zdrojov rezortu odstraňované zavádzaním novej výzbroje do používania v OS SR. Väčšina súčasnej techniky OS SR je po dobe životnosti (vek techniky 20 až 35 rokov). U bojovej techniky ide o vozidlá na pásových podvozkoch (špeciálna technika na podvozku T-55, BVP, T-72 kde je priemerný vek cca 35 rokov) ale aj o špeciálnu techniku na kolesových podvozkoch hlavne ruskej výroby (KRAZ, MAZ, ZIL, URAL, UAZ). Takisto ide o techniku ženíjnú, spojovaciu, chemickú, techniku PVO, zdravotnú a techniku elektronického boja. Väčšina KIS nie je interoperabilná s NATO. Tento

nedostatok pretrváva už roky. Zabezpečovacia a prepravná logistická technika je taktiež po dobe životnosti. Primárnym rizikovým faktorom v oblasti opráv je pretrvávajúci nedostatok náhradných dielov v dôsledku čiastočnej závislosti na ich dodávkach z Ruska. Sekundárnym rizikovým faktorom je nedostatok dielenských špecialistov, zastaraná, nefunkčná, nedostatočne vybavená a vybudovaná opravárenská infraštruktúra. Preto je predpoklad dosiahnutia požadovanej prevádzkyschopnosti techniky malý. Väčšina prostriedkov logistickej podpory je používaná už niekoľko dekád a ich stav nezodpovedá súčasným potrebám OS SR.

Plnenie úloh OS SR v prípade vojnového stavu alebo vojny by bolo limitované najmä používaním výzbroje vyrobenej v 2. polovici 20. storočia. OS SR chýbajú najmä moderné zbraňové systémy, tanky, bojové obrnené vozidlá, ľahké taktické vozidlá, protitankové zbraňové komplety, systémy PVO, či drony. Obnovu taktiež potrebujú protiletadlové zbraňové systémy, senzory, ručné zbrane a ich príslušenstvo.

6.4 Stav a dopĺňovanie zásob

Vláda schválila dokument MO SR *Stanovenie výšky, základného členenia a spôsobu zabezpečovania a udržiavania zásob materiálu na zabezpečenie bojovej činnosti*, ktorý nahradil uznesenie vlády z roku 2016. Merným ukazovateľom je zásoba na deň bojovej činnosti (DOS).

Zásoby nie sú vytvorené v požadovanom množstve (na 30 DOS) a umožňujú tak plnenie úloh zaručovania obrany štátu len v obmedzenom rozsahu. Hlavným dôvodom tohto stavu je komplikovaný proces obstarávania, ktorý navzdory finančným prostriedkom neumožnil dosiahnuť požadovaný stav. Problematická je aj kapacita zásobovacích priestorov. Deficit vytvorených zásob je citeľný v celom spektre aj z dôvodu starnutia zásob. Celková výška sledovaných zásob sa tak na konci roku 2022 pohybovala na úrovni 60,40 % (pohyblivé zásoby) a 62,00 % (centrálne zásoby) čo v priemere pre zásoby (spoločne) predstavuje cca 61,33 % (59,85 % na začiatku 2022). I napriek už uvedeným problémom s pridelovaním finančných prostriedkov bol zaznamenaný mierny nárast tvorby zásob v rozsahu 1,48 %. MO SR poskytlo v roku 2022 zo zásob OS SR Ukrajine muníciu a pohonné hmoty.

Zásoby munície pre novú leteckú techniku (F-16, UH-60M, UH-60SOF) sú v procese tvorby a pre staršiu leteckú techniku a techniku PVO sú zabezpečené čiastočne. V roku 2022 bol realizovaný nákup neriadených leteckých rakiet a zabezpečené predĺženie technického života riadených rakiet. Ostatná munícia je po životnosti alebo v nedostatočných počtoch.

V súlade s nastaveným novým systémom plánovania a tvorby zásob a úlohy vyčleňovať minimálne 2% z limitu finančných zdrojov podprogramu VaZO na vytváranie a udržiavanie zásob boli na rok 2023 rozpísané finančné prostriedky na materiál a služby v celkovej výške 19 773 703 €.

6.5 Pripravenosť velenia a riadenia

Vykonávané boli potrebné kroky s cieľom zvýšiť pripravenosť systému velenia a riadenia OS SR rýchlo a účinne reagovať na náhle zhoršenie bezpečnostnej situácie.

Na základe skúseností z vojnového konfliktu na Ukrajine a vývoja bezpečnostnej situácie v Európe a v súlade s plánmi kolektívnej obrany NATO boli spracované strategický plán na obranu SR a operačný plán v čase vojny. Tieto sa budú aktualizovať v súlade s prebiehajúcou revíziou plánov kolektívnej obrany NATO.

Boli vypracované aj plány pre plnenie asistenčných úloh OS SR v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu (povodne, záplavy, lesné požiare, priemyselné havárie, katastrofy,

epidémia, pandémie postihujúca ľudí alebo zvieratá, teroristický útok, rozsiahle pouličné nepokoje alebo iné hromadné násilné protiprávne konanie).

V novembri bola spracovaná a schválená *Koncepcia velenia ozbrojeným silám a ich riadenia*. Tá definuje základnú štruktúru systému velenia OS SR, kompetencie jeho prvkov a ich vzájomné väzby, a to aj vo vzťahu k spojeneckým vojskám, ktoré sa môžu na našom území nachádzať.

Pokračovala výstavba *Spoločného operačného veliteľstva* (SOV) so spôsobilosťou okamžitého velenia a riadenia síl a prostriedkov OS SR pri riešení vzniknutej krízovej situácie. SOV má do 31. 12. 2023 dosiahnuť prvú etapu plnej operačnej pripravenosti.

Bola vykonaná adaptácia organizačných štruktúr OS. Cieľom bolo priblížiť mierové štruktúry OS SR štruktúram vo vojnovom stave a v čase vojny a tým znížiť riziká plynúce z reakčného času pri prechode OS SR na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny.

6.6 Plnenie Cieľov spôsobilostí NATO pre SR

Prioritným cieľom SR z hľadiska plnenia CS2021 ostáva ĽMB. Budovanie ĽMB zaostáva za požadovaným kvalitatívnym aj kvantitatívnym cieľovým stavom, keďže termín plného vybudovania ĽMB sa posúva za rok 2030. Ide o oneskorenie, pretože SR sa zaviazala poskytnúť túto jednotku od roku 2018 v silách nižšej pripravenosti a od roku 2027 v silách vyššej pripravenosti.

Pri budovaní ĽMB pretrvávajú nedostatky predovšetkým v oblastiach efektívnej palebnej sily, ochrany posádok, mobility v teréne, bojovej podpory a bojového zabezpečenia. Technika aj personál pre deklarované jednotky musia byť z dôvodu nízkej personálnej naplnenosti a zlého stavu techniky dopĺňované vyčlenením z iných útvarov. Napriek tomu, že budovanie ĽMB je deklarované ako priorita, od posledného hodnotenia je dosiahnutý pokrok pri plnení tohto cieľa marginálny.

Pozitívom pri budovaní ĽMB v priebehu roka 2022 bola dodávka nových samohybných húfníc, podpísanie akvizičnej zmluvy na dodávky bojových obrnených vozidiel 8x8, pásových bojových vozidiel CV-90 a výmena prebytočných BVP-1 za 15 tankov Leopard 2A4 (dodanie v roku 2023), čo výraznou mierou prispieje k plneniu požiadaviek na ĽMB. Mierny pozitívny posun nastal v oblasti elektronického boja a bezpilotných prostriedkov pre ĽMB. Pozornosť je nutné naďalej venovať rozvoju jednotiek bojovej podpory a bojového zabezpečenia ĽMB.

OS SR plnia väčšinu cieľov spôsobilostí z oblasti vzdušných síl, u ktorých je reálny predpoklad mať dobre vybavené, moderné a spôsobilé sily vďaka modernizácii a obmene techniky. Plnenie cieľa ochrany a obrany vzdušného priestoru SR leteckou technikou OS SR bude možné až po úplnom prezborení novými viacúčelovými lietadlami F-16 (predpokladaná prvá časť dodávky je plánovaná v roku 2024).

Ciele spôsobilosti síl pre špeciálne operácie sú plnené s kvalitatívnymi obmedzeniami. Mierne zlepšenie v úrovni personálnej naplnenosti nestačilo na dosiahnutie plánovanej úrovne rastu personálu a viedlo k nepomeru medzi bojovými a podpornými jednotkami. Podporné jednotky sú z hľadiska plnenia Cieľov spôsobilostí NATO pre SR schopné realizovať svoje úlohy s obmedzeniami. Nedostatky v pôsobnosti OS SR pretrvávajú najmä v kvalitatívnych požiadavkách predovšetkým v oblastiach radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, bezpečnosti KIS, kybernetickej obrane a ISR (Spravodajstvo, sledovanie a prieskum) v spoločných operáciách JISR.

Došlo k výraznému posunu v budovaní interoperability predovšetkým prostredníctvom zavádzania novej výzbroje, techniky, materiálu do OS SR. Navzdory tomu OS SR spĺňajú iba čiastočne požadovaný stupeň interoperability. Požadovaný stupeň interoperability spĺňajú veliteľské štruktúry a štruktúry štábov, postupy a procesy plánovania operácií, spôsob vykonávania cvičení

a certifikácií, kompatibilita časti zbraňových systémov, používanej munície a pohonných hmôt. Najväčšie nedostatky sú v oblasti výzbroje, materiálneho a technického vybavenia.

Z pohľadu NATO, priority obranného plánovania SR v praxi zostávajú nedostatočne zosúladené s prioritami Aliancie, predovšetkým z dôvodu dlhodobého pretrvávajúceho oneskorenia modernizačných projektov, nízkej personálnej naplnenosti a nedostatočného financovania CS v minulosti.

6.7 Závery o operačnej pripravenosti OS SR

Celkový stav operačnej pripravenosti je obrazom dlhodobého zdrojového poddimenzovania rezortu obrany. Napriek prijímaným rozhodnutiam sa tento stav veľmi ťažko mení. Ani v roku 2022 veľká časť jednotiek nedosiahla požadovanú úroveň operačnej pripravenosti na základe kritérií stanovených príslušným zaradením jednotky do triedy operačnej pripravenosti a na základe vyhodnocovania merateľných ukazovateľov stanovených smernicou na hodnotenie operačnej pripravenosti OS SR.

V roku 2022 došlo k dočasnému poklesu celkovej úrovne operačnej pripravenosti OS SR. V medziročnom porovnaní poklesol počet jednotiek OS SR spĺňajúcich požadovanú (plánovanú) úroveň operačnej pripravenosti o 8,4 %. Predmetný pokles vzhľadom na priebeh prezbrojovania OS SR nevybočuje z rámca pravidelného kolísania stavu operačnej pripravenosti. V jednotlivých zdrojových hodnotiacich oblastiach došlo k poklesu počtu jednotiek spĺňajúcich požadované kritériá v oblasti personálnej naplnenosti o 15,6 % a v oblasti materiálnej vybavenosti o 5,7 %. Aj napriek tomuto negatívnemu trendu až 86 % jednotiek OS SR dosiahlo požadovanú úroveň vycvičenosti, čo poukazuje na zvýšenú intenzitu výcviku jednotiek OS SR vzhľadom na aktuálnu bezpečnostnú situáciu.

Negatívny dopad na operačnú pripravenosť má aj zvýšená odchodnosť PrV zo služobného pomeru. Nedostatočná úroveň operačnej pripravenosti OS SR môže obmedziť plnenie úloh obrany štátu a úloh vyplývajúcich z plnenia medzinárodných záväzkov.

Boli prijaté opatrenia, ktoré vedú k postupnému zvyšovaniu operačnej pripravenosti (bol zvýšený počet PrV a stav zásob, prijaté rozhodnutia o obstarávaní novej výzbroje atď.). Dosiachnutie optimálnej úrovne operačnej pripravenosti bude možné očakávať až po ukončení prezbrojovania, personálneho doplnenia a docvičenia personálu na novú výzbroj.

6.8 Mobilizačná pripravenosť OS SR

Príprava OS SR v oblasti mobilizácie pokračovala vykonávaním mobilizačných príprav u útvarov zabezpečujúcich mobilizáciu OS SR. Praktické precvičovanie činnosti bolo vykonávané formou čiastkových a komplexných nácvikov uvádzania OS SR do bojovej pohotovosti.

Predpoklad zlepšenia celkovej mobilizačnej pripravenosti z dlhodobého hľadiska vrátane aktívnych záloh vytvára novela zákona č. 570/2005 o brannej povinnosti. V roku 2022 došlo k nárastu útvarov OS SR a aj útvarov vytváraných iba vo vojnovnej štruktúre OS SR. Z dôvodu poklesu počtov záloh a ich pripravenosti je dôležité v budúcnosti sa zamerať na nové spôsoby získavania dobrovoľných záloh s následnou možnosťou ich výcviku a prípravy na obranu štátu. Veková štruktúra a zdravotný stav vojakov v zálohe negatívne ovplyvňuje pripravenosť. Naďalej sa prehľbuje materiálový deficit pre štruktúry OS SR na čas vojny a vojnového stavu, kde je veľké množstvo technicky nefunkčného, zastaraného alebo nedoplneného materiálu a techniky.

V oblasti materiálneho zabezpečenia mobilizácie absentujú najmä zásoby výstrojného materiálu, ktoré sú tvorené v prevažnej miere z materiálu starších vzorov a sú z časti nedoplnené. Doplnenie komerčnej techniky je zabezpečované dopĺňaním vecných prostriedkov z civilného sektora. Dopĺňovanie zbraní a zbraňových systémov je závislé na kapacitách a schopnostiach obranného priemyslu SR a vytvorených centrálnych zásobách, ktoré nie sú schopné plne zabezpečiť požiadavky OS SR.

6.9 Rozvoj infraštruktúry štátu v správe MO SR v užívaní OS SR

Napriek zásadnému zvýšeniu finančných prostriedkov naďalej pretrvávali obmedzenia v efektívnosti prevádzky zapríčinené celkovou zastaranosťou infraštruktúry rezortu MO SR, vrátane pretrvávajúceho kritického stavu viacerých objektov, z ktorých niektoré sú v stave ohrozujúcom zdravie a životné prostredie. Suma reálne vyčerpaných finančných prostriedkov na rozvoj infraštruktúry dosiahla 18 646 336 €.

Priority rozvoja infraštruktúry boli zabezpečované na základe predložených požiadaviek OS SR so zameraním najmä na procesy súvisiace s modernizáciou leteckej základne Sliač, či už prostredníctvom NSPA alebo v rámci národných projektov v nadväznosti na nákup novej leteckej techniky F-16, rekonštrukciou prevádzkových plôch na letisku Kuchyňa, budovaním infraštruktúry pre potreby ŤMB, budovaním infraštruktúry na účely zabezpečenia ochrany vybraných priestorov a objektov, modernizáciou infraštruktúry na účely zvýšenia kvality života personálu, zvýšením energetickej efektívnosti budov formou zateplenia budov, modernizáciou vykurovacích systémov a rekonštrukciou a budovaním skladov. V roku 2022 boli ukončené investičné akcie: rekonštrukcia telocvične v Žiline, modernizácia oplotenia v Novákoch, rekonštrukcia budovy v Trebišove, rekonštrukcia prevádzkových plôch na letisku v Kuchyni, vybudovanie chránených priestorov v Ružomberku, zabezpečovací systém v Prešove a zmena systému vykurovania v MS Kubrá v Trenčíne. Začali sa stavebné práce na zvýšenie energetickej efektívnosti budov formou zateplenia na budovách v Prešove, v Nemšovej a v Rožňave a modernizácia vykurovacích systémov v lokalitách Nitra, Alekšince a Nemecká. Na zlepšenie pracovných podmienok pre užívateľov sa formou rekonštrukcií budov realizovali stavebné práce v Prešove pre prieskumný prápor, v skladových priestoroch a na budove v Ondrášovej a začala sa rekonštrukcia laboratória v Zemianskych Kostolňanoch. Boli spracované projektové prípravy v lokalitách ako napr. Sliač, Žilina, Bratislava, Prešov, Trnava, Michalovce, Kuchyňa, Levice a iné.

V rámci *Programu bezpečnostných investícií NATO (NSIP)* prebiehala výstavba infraštruktúry pre projekt *Systém velenia a riadenia vzdušných síl NATO* so spolufinancovaním z prostriedkov NATO a tiež príprava ďalších projektov pre rozvoj letiskovej infraštruktúry leteckej základne Sliač.

Objekty infraštruktúry pridelené do užívania OS SR sú v technickom stave zodpovedajúcom ich veku a vyžadujú vyššiu úroveň údržby, než bola doposiaľ vykonávaná. V rámci rutínnej a štandardnej údržby bolo v roku 2022 do zlepšenia stavebno-technického stavu budov a objektov v užívaní OS SR a MO SR vynaložených 17 576 869 €. Postupné zvyšovanie finančných prostriedkov na oblasť rutínnej a štandardnej údržby nehnuteľného majetku štátu má za následok zlepšenie stavebno-technického stavu vybraných budov a objektov v užívaní OS SR.

AOS pokračovala v realizácii 15 projektov z európskych štrukturálnych fondov v celkovej sume cca. 22 mil. €, ktoré jej boli schválené Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v rámci operačného programu Kvalita životného prostredia pre energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch so špecifickým cieľom zníženia spotreby energie pri prevádzke verejných budov.

6.10 Operácie medzinárodného a domáceho krízového manažmentu

V oblasti MKM OS SR v roku 2022 pôsobili v 11 operáciách a misiách na troch kontinentoch (Európa, Ázia a Afrika). V rámci EÚ išlo o EUFOR Althea Bosna a Hercegovina, Monitorovaciu misiu EÚ v Gruzínsku (EUMM), Námornú misiu EÚ Stredomorie (EUNAVFOR MED Irini), výcvikové misie EÚ v MALI (EUTM) a Stredoafrickej republike (EUTM), v rámci OSN o Misiu OSN na udržiavanie mieru na Cypre (UNFICYP) a Pozorovateľskú misiu na dodržiavanie prímeria na Blízkom východe (UNTSO), a pod vlajkou NATO o výcvikovú misiu NATO v Iraku (NATO Training Mission Iraq-NMI), bojovú skupinu v rámci Posilenej predsunutej prítomnosti NATO v Lotyšsku (eFP BG LVA) a Stálu námornú skupinu NATO (SNMG1), v rámci ktorej preukazovali pripravenosť NATO reagovať na bezpečnostné hrozby v Baltskom mori. Príslušníci OS SR zároveň pôsobili v koalíčnej operácii pod vedením USA Kombinované spoločné zoskupenie operácie Inherent Resolve v Iraku (CJTF-OIR).

V operáciách a misiách k 31. 12. 2022 tak celkom pôsobilo 443 PrV (43 žien). V roku 2021 pôsobilo 440 PrV. Úlohy MKM boli v rámci jednotlivých misií splnené.

6.11 Ciele a merateľné ukazovatele kapitoly MO SR

Rezort MO SR v rámci svojej programovej štruktúry v roku 2022 monitoroval 138 cieľov programov, podprogramov, prvkov/projektov, z ktorých 70 cieľov bolo splnených, 41 cieľov bolo čiastočne splnených a 27 cieľov nebolo splnených. Monitorovacia správa o plnení zámerov, priorit, cieľov a merateľných ukazovateľov programov programovej štruktúry kapitoly MO SR za rok 2022 je súčasťou Záverečného účtu kapitoly MO SR za rok 2022. Kľúčové merateľné ukazovatele kapitoly MO SR uvedené v Hlavnej knihe rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 boli v roku 2022 splnené nasledovne:

V merateľnom ukazovateli dosiahnuť požadovanú certifikáciu jednotiek OS SR bol dosiahnutý plánovaný počet 47 certifikovaných jednotiek OS SR.

V merateľnom ukazovateli dosiahnuť požadované hodnoty nasaditeľného a udržateľného personálu Pozemných síl OS SR bolo v nasaditeľných pozemných silách dosiahnutých 56,5 % oproti plánovaným 50 % a v udržateľných pozemných silách 18 % oproti plánovaným 10 %.

V merateľnom ukazovateli dosiahnuť plánované hodnoty nasaditeľných a udržateľných platforiem VzS OS SR v medzinárodných operáciách bolo v nasaditeľných vzdušných silách dosiahnutých 2,59 % platforiem oproti plánovaným 3,13 %. V udržateľných vzdušných silách nebol merateľný ukazovateľ hodnotený. Cieľ bol splnený čiastočne.

V merateľnom ukazovateli dosiahnuť plánovaný počet PrV v operáciách MKM sa podarilo do operácií MKM nasadiť 4,25 % z celkového počtu PrV oproti plánovaným 3,8 %. (Vrátane pohotovosti roty pre operáciu EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine).

Ukazovatele týkajúce sa financií sú uvedené v podkapitole 5.4.

6.12 Plnenie úloh Vojenského spravodajstva a Vojenskej polície

Vojenské spravodajstvo (VS) plnilo úlohy spravodajského zabezpečenia obrany SR v pôsobnosti MO SR. Zameriavalo sa na získavanie, sústreďovanie a vyhodnocovanie informácií dôležitých pre zabezpečenie obrany a obranyschopnosti SR a relevantné informácie boli odstupované oprávneným subjektom.

VS v kontexte vojenského ťaženia Ruska na Ukrajine zvýšilo svoje úsilie identifikácie a hodnotenia hrozieb. V rámci spolupráce s partnermi členských štátov NATO a EÚ sa podieľalo na získavaní a vyhodnocovaní spravodajských informácií za účelom podpory procesu poskytovania vojenskej a humanitárnej pomoci Ukrajine. Osobitná pozornosť bola venovaná vyhodnocovaniu účinkov škodlivej formy propagandy a dezinformácií šírených v informačnom priestore SR s cieľom negatívne ovplyvniť príslušníkov bezpečnostných zložiek vrátane príslušníkov OS SR.

VS pokračovalo v monitorovaní a vyhodnocovaní aktivít a spôsobilostí teroristických skupín vo svete s potenciálom ohroziť SR. Monitorovalo konania jednotlivcov a skupín s extrémistickým motívom, jednotlivcov alebo komunít vystavených vyššiemu potenciálu pôsobenia politického a náboženského extrémizmu a aktivity polovojenských a militantne orientovaných zoskupení na území SR. Monitorovalo aj nelegálnu migráciu do Európy vrátane aktérov podieľajúcich sa na organizovaní a zabezpečovaní nelegálnej migrácie do SR.

VS pôsobilo ako riadiaci prvok kybernetickej obrany štátu a kybernetickej bezpečnosti rezortu obrany. Aktívne sa podieľalo na činnosti národných vrcholových riadiacich orgánov SR v oblasti kybernetickej bezpečnosti a kybernetickej obrany štátu, ako aj expertných pracovných skupín v rámci SR a medzinárodných organizácií a asociácií.

V oblasti získavania, sústreďovania a vyhodnocovania informácií odvodených zo signálov v elektromagnetickom spektre VS na pravidelnej báze poskytovalo vybrané informácie OS SR, zmluvným a oprávneným subjektom – najmä NATO a MV SR. Špeciálne technológie VS na plnenie úloh v tejto oblasti boli udržiavané na vysokej úrovni operačnej pripravenosti z dôvodu ich nasadenia v nepretržitej (24/7) prevádzke.

Pokračovala modernizácia, obmena a dopĺňovanie špeciálnej techniky určenej na získavanie a vyhodnocovanie signálov v elektromagnetickom spektre s cieľom posilniť a kvalitatívne rozšíriť spôsobilosti strategickú úroveň. V oblasti ľudských zdrojov boli adekvátne spôsobilosti udržiavané stabilizáciou, dopĺňovaním a výcvikom personálu.

NR SR schválila nový zákon č. 500/2022 Z. z. o Vojenskom spravodajstve, ktorý vstúpil do platnosti v roku 2023 a výrazným spôsobom posilnil kybernetické spôsobilosti štátu. V máji 2022 vláda schválila *Stratégiu kybernetickej obrany SR*. Ide o prvý dokument tohto charakteru v podmienkach rezortu obrany aj SR. V decembri vláda schválila *Akčný plán implementácie Stratégie kybernetickej obrany SR*. Ten rozpracúva opatrenia do podoby konkrétnych a merateľných úloh.

Medzinárodná spolupráca sa týkala predovšetkým NATO a EÚ. Došlo ku kvalitatívnemu posunu smerom vo vzťahu k EÚ. VS prístupím k projektom *Cyber and Information Domain Coordination Center* a *Military Computer Emergency Response Teams Operational Network* posilnilo plnenie národných záväzkov vyplývajúcich z členstva v PESCO.

VS uzavrelo *Memorandum o porozumení o prehľbovaní spolupráce medzi SR a Poľskom na úseku obrany kybernetického priestoru*. Participovalo na viacerých medzinárodných kybernetických cvičeniach, ako Locked Shields, Crossed Swords, Cyber Coalition a MIC22.

Vojenská polícia (VP)

Bol novelizovaný zákon č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, kde došlo k širšiemu vyšpecifikovaniu pôsobnosti VP ako reakcia na zmenu bezpečnostného prostredia v zdieľanom regióne a taktiež užšie zadefinovanie činností smerujúcich k pôsobeniu proti bezpilotným prostriedkom narúšajúcim priestory chránené rezortom MO SR. Vo vzťahu k členstvu SR v NATO udržiavala a rozvíjala VP spôsobilosti v duchu štandardizačných dohôd pre aktivity v oblasti MKM.

Úspešne boli realizované výcvikové aktivity v rámci podpory rozvoja spôsobilostí VP Gruzínska ako partnerskej krajiny mnohonárodného projektu NATO Multinational Military Police Battalion. VP prostredníctvom svojho zastúpenia i naďalej plnila úlohy v štruktúrach a veliteľstvách.

Príspevok VP v eFP v Lotyšsku rotuje už od roku 2018. Vojenská polícia poskytovala kapacity a spôsobilosti do operácií mimo územia SR pod vedením OSN (UNFICYP), EÚ (EUFOR ALTHEA) a NATO (NATO Maritime Group 1). Na prípravu nasadenia do operácie EUNAVFOR MED Irini bol realizovaný výcvik vo výcvikových zariadeniach nemeckého námorníctva. VP nasadila v rámci štruktúry MN BG SVK príslušníka VP na pozíciu Provost Marshall Assistant - zástupca.

VP vykonala 27 profylaktických prednášok v rámci boja proti extrémizmu a 35 zameraných na drogovú problematiku. Vykonala 240 preventívno-bezpečnostných akcií zameraných na kontrolu možných prejavov extrémizmu a radikalizmu príslušníkov OS SR.

Počas cvičenia Saber Strike 2022 boli nasadzované sily prostriedky VP na policajné zabezpečenie preprav spojeneckých jednotiek.

VP sa podieľala na zabezpečení preprav humanitárnej pomoci Ukrajine. Od vzniku vojny na Ukrajine bol zaznamenaný nárast počtu preletov dronov nad vojenskými objektmi. VP v tejto súvislosti vyčleňuje sily a prostriedky na zvýšenie ich ochrany pred činnosťou dronov. V období od marca do júla celkovo 241 príslušníkov VP zabezpečovalo úlohy ochrany štátnej hranice s Ukrajinou v spolupráci s Hraničnou a cudzineckou políciou SR.

Cieľ z CS2021 vyčleniť a pripraviť rotu VP vrátane nesmrtiacich spôsobilostí do zoskupenia ŤMB je pravidelne vyhodnocovaný s výsledkom „plnené“ resp. „čiastočne plnené“.

Zabezpečenie VP technikou, výzbrojou a materiálom sa pohybovalo na úrovni 95%. Hlavné druhy techniky a výzbroje boli plne funkčné. Súčasne prebehla príprava na čiastočnú obmenu automobilovej techniky. Prebehla komplexná výmena balistických ochranných viest a prostredníctvom agentúry NSPA boli obstarané zbrane (brokovnice a ostreľovacie pušky) pre jednotku VP vyčleňovanú do zostavy ŤMB pre CS2021. Personálna naplnenosť VP k 31.12.2022 bola na úrovni 337 PrV.

7) Príprava a udržiavanie podpory obrany štátu

7.1 Obranná infraštruktúra, dodávky tovarov a štátnych hmotných rezerv a poskytovanie služieb

Rozvoj podpory obrany štátu je zabezpečovaný MO SR v súčinnosti s vecne príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na základe požiadaviek OS SR, vrátane poskytovania podpory zahraničných ozbrojených síl prijatých na území SR (HNS) a zabezpečenia vojenskej mobility v rámci EÚ a NATO. V procese plánovania rozvoja podpory obrany štátu bol vypracovaný *Medzirezortný program 06E – Podpora obrany štátu na roky 2022 až 2024* schválený vládou a ktorý bol plnený nasledovne:

V oblasti dopravnej infraštruktúry nebola realizovaná pôvodne plánovaná výstavba nakladacích a vykladacích priestorov na železničnej stanici v Kamenici nad Cirochou, z dôvodu neúspešného verejného obstarávania na zhotoviteľa stavby. V rámci udržiavania a rozvoja hlavného miesta riadenia obrany štátu nebola realizovaná žiadna modernizácia z dôvodu pretrvávajúceho nepridelenia finančných zdrojov zo strany MV SR.

V rámci udržiavania a rozvoja štátnych hmotných rezerv bolo ochraňovanie mobilizačných rezerv naďalej udržiavané v rozsahu pridelených finančných limitov pre kapitolu Správy štátnych

hmotných rezerv SR. Bola podpísaná rámcová dohoda na doplnenie mobilizačných rezerv, ktoré sú určené v prípade potreby na zabezpečenie použiteľnosti železničnej infraštruktúry. Zásoby pohonných hmôt pre potreby OS SR boli naďalej udržiavané dostupnými skladovacími kapacitami ochraňovateľa hmotných rezerv podľa zmluvy, ktorá je platná do roku 2025.

Požadované počty nemocničných lôžok na zabezpečenie zdravotníckych služieb boli v určených zdravotníckych zariadeniach pre OS SR udržiavané vo všetkých krajoch SR. V rámci zdravotníckych služieb, zabezpečovaných prostredníctvom hospodárskej mobilizácie, sa navýšil počet požadovaných lôžok rozšíreného lôžkového fondu v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR) pre potreby OS SR. Z celkového počtu požadovaných 7095 lôžok poskytne MZ SR 6 515 lôžok, Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok – Fakultná nemocnica 510 lôžok a Univerzitná nemocnica – Nemocnica svätého Michala, a. s. 70 lôžok.

V rámci obranného výskumu a vývoja na zabezpečenie obrany štátu MO SR pokračovalo vo zvyšovaní finančných zdrojov na účelovú a inštitucionálnu formu podpory tejto oblasti.

V roku 2022 bol vládou schválený aj *Medzirezortný program 06E – Podpora obrany štátu na roky 2023 až 2025*. Napriek úlohe z predmetného uznesenia vlády zabezpečiť výdavky spojené s cieľmi rozvoja v príslušných rokoch dotknuté rezorty (okrem MO SR) nezohľadnili túto skutočnosť v rámci prípravy *Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025* a v zákone o štátnom rozpočte na rok 2023. Nepridelenie požadovaných finančných zdrojov v roku 2023 bude mať negatívny dopad na rozsah a kvalitu plnenia úloh pri zabezpečovaní obrany štátu.

7.2 Zabezpečenie požiadaviek OS SR v rámci hospodárskej mobilizácie

V oblasti zabezpečenia požiadaviek OS SR na náhradu spotreby, strát a opráv výzbroje a techniky OS SR v období krízovej situácie pretrvávajú nedostatky systémového charakteru. Je snaha optimalizovať procesy pri uplatňovaní požiadaviek OS SR na subjektoch hospodárskej mobilizácie.

Prostredníctvom hospodárskej mobilizácie je možné, aj vzhľadom na obmedzený počet subjektov výrobného charakteru na území SR, poskytnúť len obmedzený sortiment dodávok tovarov a bez dodávok závislých na zahraničných subdodávateľoch.

V štátnych hmotných rezervách sú udržiavané mobilizačné a hmotné rezervy v oblastiach podľa predkladaných požiadaviek OS SR, avšak nie v požadovanom rozsahu, nakoľko Správa štátnych hmotných rezerv SR nevyčlenila v roku 2022 kapitálové finančné prostriedky vo svojom rozpočte na tvorbu a doplnenie mobilizačných rezerv a hmotných rezerv.

7.3 Pripravenosť SR v oblasti poskytovania podpory hostiteľskou krajinou

Poskytovanie HNS, ako medzinárodného záväzku SR, bolo v roku 2022 rozpracované v DP 2035, DP RPOŠ 2035, *Medzirezortnom programe 06E – Podpora obrany štátu na roky 2023 až 2025* a *Smernici ministra obrany SR pre obranné plánovanie na roky 2024 až 2029*.

Na základe požiadavky NATO bol aktualizovaný prehľad kapacít a spôsobilostí SR v oblasti infraštruktúry v *Katalógu spôsobilostí HNS*, ktorého súčasťou je databáza hlavných cestných a železničných zásobovacích trás na území SR.

Oproti roku 2021 došlo k zlepšeniu v pripravenosti SR v oblasti HNS. Príchod MN BG SVK do SR v marci 2022 akceleroval vznik *Národnej riadiacej a koordinačnej skupiny pre poskytovanie HNS* (jún 2022), ktorá zabezpečuje medzirezortnú koordináciu aktivít na prijatie a implementáciu komplexných opatrení na zabezpečenie požiadaviek HNS zo strany SR a vytvorenie rezortnej

Contracting Management Cell (október 2022), ktorá koordinuje zabezpečovanie požiadaviek zahraničných ozbrojených síl prijatých na území SR na rezortnej úrovni.

Pripravenosť OS SR v oblasti HNS preverilo cvičenie SABER STRIKE 22 a zriadenie MN BG SVK. OS SR participovali od marca 2022 na plánovaní, príprave a poskytovaní logistickej podpory a HNS v prospech ČK NATO, ktoré vytvorili MN BG SVK. Zriadenie MN BG SVK na území SR preverilo flexibilitu logistickej podpory, HNS a ich poskytovanie v prospech MN BG SVK.

Poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území hostiteľskej krajiny je medzinárodným záväzkom SR a vyžaduje celonárodnú koordináciu z úrovne vlády. V oblasti HNS však naďalej pretrvávajú nedostatky spočívajúce v nedostatočnej implementácii schválených dokumentov. Nedostatky sa odrážajú na nízkom stupni plnenia požiadaviek spojencov, pretože tieto sú i naďalej napĺňané len kapacitami MO SR, a nie možnosťami SR ako celku. Tieto požiadavky sú predkladané MO SR na zabezpečenie medzinárodných cvičení, poskytovanie tovarov a služieb pre zahraničné vojská so schválenou trvalou prítomnosťou na území SR (MN BG SVK), poskytovanie HNS pre tranzitujúcich spojencov cez územie SR a v neposlednom rade pre zabezpečenie NRF na daný kalendárny rok. Tento fakt je reflektovaný v *Obrannej stratégii SR* aj *Vojenskej stratégii SR* a rozpracovaný v dokumentoch obranného plánovania prijatých ešte v roku 2021.

Za účelom posilnenia spôsobilostí HNS OS SR v septembri 2022 vzniklo organizačné jadro na vytvorenie práporu podpory nasaditeľných síl, ktoré významným spôsobom prispeje k zvýšeniu spôsobilostí OS SR na taktickej úrovni poskytovať HNS v prospech zahraničných vojsk. OS SR pokračovali v implementovaní projektu PESCO EÚ pod názvom *LogHubs*, ktorý má za cieľ zriadiť a spravovať sieť logistických centier v Európe.

7.4 Financovanie a efekty obranného výskumu a vývoja

Finančné prostriedky poskytnuté na úlohy výskumu a vývoja pre účely obrany štátu boli zabezpečené z medzirezortného programu *06E – Podpora obrany štátu na roky 2022 až 2024*, podprogramu *06E0I-Výskum a vývoj na podporu obrany štátu*. V roku 2022 bola podpora výskumu a vývoja zameraná na obranu štátu realizovaná inštitucionálnou formou poskytnutou AOS a VTSÚ a účelovou formou prostredníctvom dotácií.

MO SR formou inštitucionálnej podpory poskytnutej AOS financovalo riešenie štrnástich projektov výskumu a vývoja a ôsmich analytických štúdií. V mesiaci apríl 2022 boli vykonané záverečné oponentské konania piatich projektov výskumu a vývoja a jednej analytickej štúdie, následne v mesiaci november 2022 prebehli priebežné oponentské konania siedmich projektov výskumu a vývoja a troch analytických štúdií.

Pre účelovú formu podpory výskumu a vývoja boli v roku 2022 finančné prostriedky poskytnuté na základe zmlúv o poskytnutí dotácie spolu vo výške 1 111 877 €.

7.5 Objekty osobitnej dôležitosti a ďalšie dôležité objekty

Vláda schválila v októbri aktualizáciu zoznamu objektov obrannej infraštruktúry zaradených do kategórie objektov osobitnej dôležitosti alebo do kategórie ďalších dôležitých objektov na obranu štátu. Súčasťou bolo aj nové metodické usmernenie spôsobu ochrany a obrany predmetných objektov vrátane financovania. V súčinnosti s VS a GŠ OS SR pokračovalo zabezpečovanie úloh obrany predmetných objektov v kybernetickom priestore.

7.6 Príprava OS SR s ďalšími výkonnými prvkami systému obrany štátu

V roku 2022 bol po prvýkrát SR vypracovaný *Plán spoločnej prípravy OS SR a ďalších výkonných prvkov systému obrany štátu na obranu štátu na roky 2023 – 2024*. Plán bol schválený ministrom obrany a ministrom vnútra v decembri 2022. Týmto sa zabezpečuje plánovitý prístup k spoločnej príprave. Plán upravuje témy a spôsob spoločnej prípravy OS SR a výkonných prvkov systému obrany štátu v pôsobnosti MV SR. Spracovaním sa vytvorili predpoklady na skvalitnenie prípravy na obranu štátu. To v konečnom dôsledku prispieva k zvyšovaniu obranschopnosti SR. Vypracúvanie plánu sa odteraz predpokladá každoročne.

Príprava OS SR v uvedenej oblasti bola zameraná na zjednotenie a zvládnutie operačných postupov a činností pri spoločnom nasadení na podporu orgánov verejnej správy, a to hlavne s Policajným zborom SR. Vykonávaná bola v zodpovednosti veliteľov v priamej spolupráci s poverenými funkcionármi za jednotlivé mimorezortné zložky. Tým dochádzalo k zladeniu a prehĺbeniu vzájomnej spolupráce.

8) Podpora obranného priemyslu SR

MO SR sa zameralo na podporu subjektov obranného priemyslu pri uchádzaní sa o účasť v projektoch/výzvach *Európskeho obranného fondu* (EDF). Medzi kľúčové priority patrilo zlepšenie podmienok na využitie výrobných, výskumných a vývojových kapacít slovenského obranného priemyslu nielen z hľadiska jeho zapojenia do procesu modernizácie OS SR. V rámci výziev programu EDF 2021 v roku 2022 Európska komisia (EK) vyhodnotila ako úspešné dva projekty s účasťou dvoch slovenských subjektov. Prvým je *Elektrotechnický ústav Slovenskej akadémie vied* v projekte medzinárodného konzorcia *United Monolithic Semiconductors GMBH* s výškou grantu 24,6 mil. € a druhým je spoločnosť *Aveo Design Group s. r. o.* (spoločnosť v konzorciu ako subdodávateľ) v projekte medzinárodného konzorcia *High Altitude Platform Systems Demonstration* s výškou grantu 43,0 mil. €.

V roku 2022 podporilo MO SR v zapojení sa do výziev EK v Programe EDF na rok 2022 štyri subjekty slovenského obranného priemyslu v 6 konzorciách. Subjektmi sú spoločnosť ZEPELIN s.r.o., Trenčín v projekte *Vybudovanie komplexného veliteľského stanoviska vrátane C2 a infraštruktúry*, spoločnosť CONTINIUM Technologies, s. r. o., Košice s projektom *Vývoj a výskum multikanálového prijímača pre radarové systémy*, spoločnosť iTREND, s.r.o., Dudince v projektoch *Vývoj a výskum autonómnych robotických systémov pre detekciu a mapovanie nástražných zariadení*, *Vývoj a výskum malého UAV pre prieskum a komunikáciu s nabíjaním prostredníctvom vedenia vysokého elektrického napätia*, *Vývoj a výskum multifunkčného robotického zariadenia pre široké spektrum operačných podmienok a prostredia* a spoločnosť SEC Technologies s.r.o., Liptovský Mikuláš v projekte *Vývoj ľahkého mobilného systému pre bojovú činnosť a C2 na taktickej a operačnej úrovni*.

V rámci EDA MO SR už druhý rok podporilo projekt SCORPENES zameraný na inovatívne postupy detegovania skrytej korózie a jej prevencie s uplatnením použitia na leteckej ako aj pozemnej technike. Na jeho riešenie sa v rámci medzinárodného konzorcia podieľa Technická univerzita Košice a LOTN Trenčín. MO SR spolufinancuje predmetný projekt.

Významné možnosti medzinárodnej spolupráce ponúka agentúra NSPA, ktorá poskytuje integrované riešenia pre zabezpečovanie celého životného cyklu techniky a poskytovania služieb pre zákazníkov NATO. Rezortu obrany sa proaktívnym prístupom podarilo zvýšiť počet slovenských spoločností registrovaných ako dodávateľov tovarov a služieb NSPA v porovnaní s rokom 2020 o 70,3%. V roku 2022 sa zástupcovia slovenského priemyslu zúčastnili na tematických priemyselných

dňoch organizovaných NSPA pre priemysel NATO, čo napomohlo k zvýšeniu povedomia o aktivitách NSPA a možnostiach obchodovania s agentúrou v týchto oblastiach.

V rámci podpory slovenského obranného priemyslu zorganizovalo MO SR dňa 10. 5. 2022 ako sprievodný program medzinárodného veľtrhu obrannej techniky IDEB 2022 v Bratislave *Seminár o aktuálnych možnostiach zapojenia obranného priemyslu SR a iných subjektov do iniciatív a projektov EDA*. Na seminári sa zúčastnilo 45 účastníkov z 28 spoločností. IDEB 2022 bol využitý aj na prezentáciu slovenských obranných spoločností pre zástupcu agentúry NATO – NSPA.

V súlade s iniciatívou vlády na podporu slovenského obranného priemyslu realizovalo MO SR v spolupráci s DMD Group, a.s. aj spoločnú národnú expozíciu na prestížnej medzinárodnej výstave obrannej techniky DSA v Kuala Lumpur, kde sa predstavili spoločnosti DMD GROUP, ZTS-ŠPECIÁL, KONŠTRUKTA-DEFENCE, SPINEA, MSM GROUP a na výstave MSPO v Kielce, kde sa prezentovali DMD GROUP, ZTS-ŠPECIÁL, KONŠTRUKTA-DEFENCE, SPINEA a LOTN.

Vláda zároveň svojimi uzneseniami zaviazala MO SR uzatvárať zmluvy s podmienkou minimálne 40 % zapojenia slovenských firiem. Účasť slovenských firiem sa bude každoročne vyhodnocovať s cieľom robiť štatistiky a sledovať hodnotu výslednej účasti.

9) Príprava obyvateľstva na obranu štátu

Rok 2022 v oblasti prípravy obyvateľstva na obranu štátu predstavoval implementáciu úloh z vládou schválenej *Koncepcie prípravy obyvateľstva na obranu štátu (PONOŠ)*. V agende úloh spadajúcej pod OS SR sa podarilo prepojiť oblasť prípravy obyvateľstva na obranu štátu s regrutáciou zapracovaním PONOŠ do Plánu NGŠ pre dopĺňovanie vojenského personálu.

Pokračovala spolupráca s mimovládnyimi neziskovými organizáciami vrátane občianskych združení, ktoré vo svojej činnosti prichádzajú do kontaktu s témami rezortu obrany a snažia sa ich propagovať verejnosti. Dotácie občianskym združeniam, nadáciám, záujmovým združeniam právnických osôb, neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby a obciam v celkovej výške 500 000 € (oproti 320 000 € v roku 2021) boli pridelené 59 žiadateľom, z toho bolo 36 občianskych združení, nadácií, záujmových združení, 2 neziskové organizácie a 21 obcí. Oproti roku 2021 bol okruh oprávnených žiadateľov na dotácie rozšírený o obce.

Zmluvná základňa pre spoluprácu s občianskymi združeniami bola rozšírená o ďalšie občianske združenia a neziskové organizácie. Aktuálne ju tvorí 25 mimovládnych organizácií, ktoré propagujú problematiku obrany s cieľom zvýšiť jej spoločenský význam.

MO SR realizovalo viaceré aktivity so zameraním na vzťah verejnosti k bezpečnosti, obrane a ochrane štátu, členstvu SR v NATO a EÚ, prezentáciu povolania PrV vrátane intenzívnejšej komunikácie o týchto témach. V oblasti branného povedomia cielilo najmä na mladú generáciu. Realizovalo detskú univerzitu, oslavy výročia SNP, medzinárodné letecké dni SIAF. Okrem tradičných médií MO SR intenzívne využívalo aj sociálne siete. OS SR vykonali 77 aktivít na stredných školách, kde bolo prezentované poslanie a úlohy útvarov OS SR, práca PrV a zároveň možnosti pôsobenia absolventov v OS SR. OS SR vykonali aj ďalšie aktivity, predovšetkým na základných školách, v centrách voľného času, v Centrách pre deti a rodiny v rámci projektu *Nájdí si svoj domov* a iných organizáciách s pozitívnym vzťahom k OS SR.

Nadalej sa nedarilo naplniť ambície rezortu v oblasti zvýšenia naplnenosti vojakov v zálohe, zaradených do aktívnych záloh. O zaradenie do aktívnych záloh si podalo žiadosť 91 vojakov v zálohe. Z nich bolo 48 občanov spôsobilých, z čoho 33 uzavrelo dohodu. Pravidelné cvičenie aktívnych záloh

úspešne ukončilo celkom 90 vojakov v zálohe. Celkový stav vojakov v aktívnych zálohách k 1. 1. 2023 dosahuje počet 154 (z toho 27 príslušníkov VP). Bola realizovaná Dobrovoľná vojenská príprava (DVP). K tomuto projektu bola spustená mediálna kampaň sprevádzaná aj regrutačnými aktivitami. OS SR realizovali celkovo 371 aktivít zameraných na regrutáciu na stredných a vysokých školách a na verejnosti. Zároveň uvedené aktivity čiastočne pokrývali aj oblasť prípravy obyvateľstva na obranu štátu. Do DVP bolo prijatých 158 žiadostí. Zo 78 spôsobilých občanov bolo prijatých 70. Vojenskú prísahu zložilo 49 vojakov DVP. Výcvik predčasne ukončilo 21 občanov.

10) Odporúčania

- 1) V nadväznosti zmenu bezpečnostného prostredia a vývoj aliančnej architektúry spracovať novú *Koncepciu systému obrany štátu*.
- 2) Aktualizovať *Plán použitia OS SR v čase vojny* a strategické a operačné plány, aby zodpovedali zmenenému bezpečnostnému prostrediu a boli naviazané na nové aliančné plány.
- 3) V nadväznosti na vývoj bezpečnostnej situácie vykonať revíziu platnej obrannej legislatívy.
- 4) Pokračovať v rozvoji rezortu MO SR v súlade s DP2035 a priority zamerať na plnenie CS2021.
- 5) Prijímať opatrenia na zvyšovanie operačnej pripravenosti OS SR a na zabezpečenie ich mobilizačných potrieb:
 - a. postupne zvyšovať personálnu naplnenosť jednotiek OS SR;
 - b. pokračovať v modernizačných projektoch zameraných na plnenie CS2021 s dôrazom na zvýšenie spôsobilostí ĽMB a plnenia ďalších CS2021, a prezbrojenie letectva;
 - c. zabezpečiť postupné dopĺňanie interoperabilných komunikačných a informačných systémov pre všetky úrovne velenia a riadenia OS SR;
 - d. zabezpečiť rozvoj infraštruktúry pre novo zavádzanú techniku a zbraňové systémy a pre zabezpečenie výcviku OS SR a MN BG SVK vrátane preskúmania možnosti vykonávať cvičenia do stupňa manévrovej brigády pozemných síl;
 - e. každoročne vyčleňovať minimálne 2% z limitu finančných zdrojov podprogramu VaZO na vytváranie a udržiavanie zásob.
- 6) Zvyšovať úroveň podpory obrany štátu v súčinnosti s účastníkmi medzirezortného programu 06E zabezpečením finančného krytia podprogramov na roky 2024 až 2026 v rámci prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy a skvalitniť jeho pravidelné hodnotenie.
- 7) V oblasti podpory hostiteľskej krajiny zabezpečiť implementáciu *Koncepcie HNS* schválenej vládou SR.

Zoznam skratiek

AOS – Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika
 BOV 8x8 – osemkolesové bojové obrnené vozidlo
 BR SR – Bezpečnostná rada Slovenskej republiky
 BVP – bojové vozidlo pechoty
 CARD – Koordinované ročné hodnotenie obrany
 CEDC – Stredoeurópska obranná spolupráca
 CS – Ciele spôsobilostí
 DCA – Dohoda o obrannej spolupráci
 DOS – zásoba na deň bojovej činnosti
 DP2035 – Dlhodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035
 DP RPOŠ2035 – Dlhodobý plán rozvoja podpory obrany štátu s výhľadom do roku 2035
 DVP – dobrovoľná vojenská príprava
 EDA – Európska obranná agentúra
 EDF – Európsky obranný fond
 eFP – predsunutá vojenská prítomnosť
 EK – Európska komisia
 EUMAM UA – Vojenská asistenčná misia EÚ na podporu Ukrajiny
 GŠ OS SR – Generálny štáb Ozbrojených síl Slovenskej republiky
 HNS – podpora hostiteľskou krajinou
 KIS – komunikačné a informačné systémy
 MKM – medzinárodný krízový manažment
 MN BG SVK – Mnohonárodná bojová skupina NATO na Slovensku
 MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
 MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
 MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
 NCRS – Systém reakcie NATO na krízové situácie
 NRF – Sily rýchlej reakcie NATO
 NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
 NSIP – Program bezpečnostných investícií NATO
 NSPA – Agentúra NATO pre podporu a obstarávanie
 NSRKS – Národný systém reakcie na krízové situácie
 OS SR – Ozbrojené sily Slovenskej republiky
 PESCO – Stála štruktúrovaná spolupráca
 PONOŠ – Príprava obyvateľstva na obranu štátu
 PVO – protivzdušná obrana
 PrV – profesionálny vojak
 ShKH – samohybná kanónová húfnica
 SOV – Spoločné operačné veliteľstvo
 ŤMB – ťažká mechanizovaná brigáda
 UAF – Ozbrojené sily Ukrajiny
 V4 EU BG – bojová skupina krajín Vyšehradskej štvorky
 VaZO – Velenie a zaručovanie obrany
 VP – Vojenská polícia
 VS – Vojenské spravodajstvo
 VTSÚ – Vojenský technický a skúšobný ústav
 VzS OS SR – Vzdušné sily Ozbrojených síl Slovenskej republiky